

Warszawa, dnia 11 września 2023 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.790.5.2023

Pan
Marcin WIĄCEK
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 1 września 2023 r. znak XI.602.1.2023.DB, wyjaśnia, co następuje.

Państwowa Komisja Wyborcza ma pełną świadomość, iż jednym z istotnych zadań należących do podmiotów i organów odpowiedzialnych za organizację wyborów jest zapewnienie wszystkim wyborcom, w tym w szczególności wyborcom z niepełnosprawnościami, zarówno możliwości uzyskiwania kompleksowych informacji o wyborach, jak też, w miarę możliwości, oddania głosu w lokalu wyborczym bez żadnych utrudnień. Państwowa Komisja Wyborcza ma zatem na uwadze, że konieczne jest powszechne oraz aktywne kontynuowanie i rozwijanie przez te podmioty i organy takich działań, które będą wyznacznikiem wrażliwości społecznej i stosunku do osób ze szczególnymi potrzebami. Komisja ma również świadomość konieczności stałego podejmowania skutecznych działań, mających na celu umożliwienie wszystkim wyborcom swobodne i samodzielne oddanie głosu w sposób zapewniający tajność głosowania.

Komisja uznaje zatem, że jednym z podstawowych jej zadań jest zapewnienie wszystkim grupom wyborców jak najlepszych warunków do realizacji przez nich konstytucyjnie gwarantowanych praw wyborczych. Dotyczy to również wyborców z niepełnosprawnościami. Państwowa Komisja Wyborcza od lat realizuje wszystkie wynikające z jej kompetencji działania w tym zakresie.

Działania, o których mowa wyżej, dotyczą również realizacji zadań wynikających z art. 37b ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497). Komisja zwraca przy tym uwagę, że katalog informacji, które jakoby miałyby być udostępniane przez Państwową Komisję Wyborczą w realizacji tego przepisu, wskazany w piśmie Pana Rzecznika jest niewłaściwy. Kwestie wskazane przez Pana dotyczą określonych w art. 37a Kodeksu wyborczego obowiązków informacyjnych wójtów

(burmistrzów, prezydentów miast), a nie Państwowej Komisji Wyborczej. Wprawdzie art. 37b Kodeksu wyborczego, dotyczący zadań Państwowej Komisji Wyborczej odwołuje się do art. 37a, lecz odwołanie to dotyczy zakresu wyborców, którym Komisja udzielać ma informacji, a nie zakresu tych informacji.

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie zauważa, że wszystkie organy i podmioty zaangażowane w przeprowadzanie wyborów mogą wykonywać wyłącznie zadania wynikające z ich ustawowych uprawnień.

W tym miejscu należy podkreślić, że Państwowa Komisja Wyborcza nie sprawuje nadzoru nad sposobem komunikowania się z wyborcami przez komitety wyborcze w związku z prowadzeniem przez nie kampanii wyborczej, ani przez podmioty prowadzące kampanię referendalną. Decyzja w tym zakresie należy do wyłącznej kompetencji danego komitetu wyborczego i danego podmiotu. Państwowa Komisja Wyborcza ani żadne inne organy wyborcze, nie są uprawnione do ingerowania w te kwestie albo do nakłaniania lub choćby sugerowania wykonywania tych czynności w określony sposób. Byłoby to niedopuszczalne i sprzeczne z art. 106 § 1 Kodeksu wyborczego.

Z uwagi na powyższe Państwowa Komisja Wyborcza ani inne organy wyborcze nie mają i nie mogą mieć żadnego wpływu na przekazywane przez komitety wyborcze, jak również podmioty referendalne treści oraz na sposób ich przekazywania (np. jak wskazuje Pan Rzecznik na opatrywanie materiałów wyborczych tworzonych przez komitety wyborcze tłumaczeniem na język migowy, zapewnienie tłumaczenia na język migowy debat pomiędzy przedstawicielami komitetów wyborczych, stosowania napisów obok tłumaczenia na język migowy jako rozwiązania skierowanego do odrębnego grona adresatów).

Apel w tym zakresie powinien być zatem skierowany przez Pana Rzecznika bezpośrednio do komitetów wyborczych utworzonych w związku z nadchodzącymi wyborami i do podmiotów prowadzących kampanię referendalną. Państwowa Komisja Wyborcza nie jest z pewnością właściwym adresatem tego rodzaju zaleceń i nie jest również uprawniona do przekazywania ich komitetom wyborczym i podmiotom referendalnym. Podstawą takiego działania nie jest z pewnością art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż upoważnia on Komisję do wydawania wyjaśnień komitetom wyborczym w zakresie realizacji przepisów Kodeksu wyborczego, a nie sposobu realizacji innych spraw, niewynikających z prawa wyborczego.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje, że na stronach internetowych Komisji: pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl zamieszczane są na bieżąco obowiązujące teksty przepisów prawa wyborczego, rozporządzenia i uchwały wydane na podstawie Kodeksu wyborczego. W związku z zarządzonymi wyborami do Sejmu

Rzeczypospolitej i Senatu Rzeczypospolitej oraz referendum ogólnokrajowym na ww. stronach internetowych są prezentowane informacje, wyjaśnienia i komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej, w tym również o uprawnieniach wyborców z niepełnosprawnościami. Wskazane treści zostały sformułowane w sposób czytelny i zrozumiały dla każdego wyborcy, w tym dla wyborców z niepełnosprawnościami. Strona internetowa Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego jest dostępna w wersji o podwyższonym kontraście. Udostępniono także na niej usługę tłumacza języka migowego – „Migam”, polegającą na natychmiastowym połączeniu wideo z tłumaczem języka migowego.

Dodatkowo na stronie internetowej wybory.gov.pl udostępniono odrębne wizualizacje w związku z zarządzonymi wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz referendum ogólnokrajowym. Są na nich przedstawiane wszelkie niezbędne informacje oraz wyszukiwarki obwodów głosowania, w tym także siedzib komisji dostosowanych do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami.

Ponadto na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej zostaną zamieszczone spoty informacyjne dotyczące wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej i Senatu Rzeczypospolitej oraz referendum ogólnokrajowego zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. Spoty będą w bardzo przystępny, łatwy do zrozumienia sposób wyjaśniać m.in. zasady głosowania, uprawnienia wyborców z niepełnosprawnościami, możliwości głosowania przez pełnomocnika, głosowania korespondencyjnego, głosowania za granicą. Z myślą o wyborcach z niepełnosprawnościami spoty te będą prezentowane także w wersji z tłumaczeniem na Polski Język Migowy oraz z napisami w języku polskim. Zostaną one również opublikowane we wszystkich serwisach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej oraz na profilach Państwowej Komisji Wyborczej w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter). Spoty będą emitowane również przez nadawcę publicznego TVP S.A. oraz w innych zainteresowanych ich emisją stacjach telewizyjnych, a także udostępniane w innych mediach.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że po zarządzeniu wyborów Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej, Szef Krajowego Biura Wyborczego oraz pracownicy Krajowego Biura Wyborczego biorą udział w audycjach radiowych oraz programach telewizyjnych poświęconych tematyce wyborczej, na bieżąco przekazując informacje istotne dla wyborców, w tym wyborców z niepełnosprawnościami. Relacje z konferencji prasowych Państwowej Komisji Wyborczej przeprowadzonych w związku z wyborami zamieszczane będą, jak w latach poprzednich, na stronie internetowej Komisji i na portalu YouTube z tłumaczeniem na Polski Język Migowy. Każdy wyborca może też

uzyskać w Państwowej Komisji Wyborczej, m.in. telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej, a także elektronicznej platformy usług administracji publicznej (ePUAP) niezbędne informacje dotyczące wyborów. Informacja o tych usługach, tj.: adres e-mail, adres skrytki ePUAP, link do serwisów Facebook, Twitter dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej pkw.gov.pl.

Ponadto wyborca z niepełnosprawnością może głosować przy użyciu nakładki na karty do głosowania sporządzonej w alfabecie w Braille'a, które będą zapewnione w każdym lokalu wyborczym.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza, w związku z zawartą w piśmie Pana Rzecznika wzmianką o docierających do Pana głosach „osób z niepełnosprawnościami, które wskazują, że mają trudności z uzyskaniem, wiedzy o zasadach jakimi rządzi się proces wyborczy, sposobie oddania głosu czy katalogu udogodnień, jakie są do nich kierowane”, zwraca się z apelem o przekazywanie osobom zainteresowanym wiadomości o wskazanych wyżej źródłach informacji udostępnionych przez Państwową Komisję Wyborczą. Komisja apeluje także o wykorzystanie dostępnych Rzecznikowi narzędzi, w tym strony internetowej, do rozpropagowania tych źródeł, tak aby przygotowane przez Państwową Komisję Wyborczą informacje trafiły do jak najszerszego grona odbiorców.

z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Marciniak

Sylwester Marciniak

Do wiadomości:

Pan Paweł WDÓWIK

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny
i Polityki Społecznej